

GUST VERWERFT

MOORDEN OM WOORDEN

DE MUREN VAN HET
HOF VAN ASSISEN
HANGEN VOL SPIJT

INHOUD

WOORD VOORAF

Zo de samenleving, zo het Hof van Assisen | 9

TER OVERWEGING

Sire, in welke wereld leven wij? | 15

I

BERLARE

Grootste liefde wordt grootste leugen
Het begint op Facebook, het eindigt op het kerkhof
De tranen waar Jef Vermassen om vroeg | 23

2

STEENOKKERZEEL

‘Ik heb haar gewurgd om het leven van mijn kinderen
te redden’
Na wurging maakt ze foto’s voor haar zoon
‘Ik heb geknepen tot haar tong uit haar mond hing en
haar lippen blauw zagen’ | 51

3

TIELT

De moordenaar had zijn slachtoffer nog nooit gezien
‘Ik wilde weten hoe het voelt om iemand dood te steken’
De perfecte moord zonder motief en zonder getuigen | 71

4

TURNHOUT

Diep drama in ondiep water

Zus vermoordt zus, zoiets gebeurt bijna nooit

Wat niet bewezen is, is niet waar | 97

5

KORTRIJK

Waarom moest ‘moederke’ worden doodgeslagen?

De verwaarloosde kinderen van deze tijd

De hele avond pintjes en dansen en dan sterven | 119

6

ANTWERPEN/GENK

Moest het geld dienen voor terreuracties?

Kind zes weken gegijzeld om miljoenen af te persen

Verkeerde man dagenlang gefolterd in kelder | 149

7

EKSEL

Het moest een onstuimige nacht worden in

dat rendez-voushotel

Fataal misverstand tussen twee mannen die elkaar niet kenden

Als je tien jaar moet wachten op je proces | 173

EPILOOG

Terug naar de supermarkt | 197

DE HOOGMIS VAN JUSTITIE MOET BLIJVEN

Brief aan Annelies Verlinden, minister van Justitie

en de Noordzee | 201

WOORD VOORAF

Zo de samenleving, zo het Hof van Assisen

Nooit eerder werd er zoveel geklaagd over justitie en door justitie. In de media gaat geen dag voorbij zonder praatjes en plaatjes van hopeloze ministers bevoegd voor justitie, boze, klagende hoge magistraten, open brieven schrijvende procureurs, uitgebluste griffiers en diensthoofden, radeloze vrederechters, teleurgestelde jeugdrechters, moedeloze politierechters, overwerkte gerechtsdeurwaarders, onbetaalde tolken, totaal ontmoedigd parket- en rechtbankpersoneel, depressieve gevangenisdirecteurs, ontgoochelde cipiers en verontwaardigde advocaten met brieven over alles wat er misloopt.

Het zijn de enigen die niet klagen

We beleven het wondere gerechtelijke jaar 2025-2026, waarin rechters hun eigen Belgische Staat dagvaarden om oplossingen af te dwingen. De enigen die in de media geen podiumplaats vroegen, zijn de zogeheten bodes en zittingsdeurwaarders. Meestal zijn het mannen – al duikt er soms een vrouw op – die na hun (soms vroege) pensioen worden ingeschakeld om dossiers klaar te leggen, getuigen af te vinken, bekertjes bij te vullen en stoelen toe te wijzen tijdens de zittingen. Ze klagen niet. En ze zijn de enigen die nog blijgezind en zorgenvrij naar hun bouwvallige justitiepaleizen komen, omdat hun bezigheid daar hen dat zalige gevoel van nuttig te zijn geeft – een

gevoel dat meteen verdwijnt zodra ze opnieuw op weg naar huis zijn.

Misschien moeten we in de categorie blijgezinden ook de magistraten emeriti meetellen. Dat zijn gepensioneerde magistraten die zich hebben aangemeld om plaatsvervangend te zetelen in het Hof van Assisen – hetzij als voorzitter, hetzij als assessor naast de voorzitter. Deze tijdelijke maatregel houdt al jaren stand en zal wellicht blijven bestaan zolang het Hof van Assisen zelf nog bestaat. De assisenprocessen in Gent en Brugge worden voor de helft voorgezeten door ex-voorzitters, die tot hun vijfenzeventigste levensjaar mogen blijven zetelen. De bijzitters zijn daar eveneens eremagistraten, vaak voormalige onderzoeksrechters. Ook Antwerpen en Limburg schakelen intussen gretig gepensioneerde magistraten in om het nijpende personeelstekort enigszins op te vangen. Nee, ze doen dat niet gratis – zeker niet. Het aanbod is intussen zelfs groter dan de vraag.

‘De hoogmis van justitie’, zo stond het in de boeken

De kortste weg naar rechtvaardigheid behoort voor justitie van oudsher het Hof van Assisen te zijn, met zijn volksjury die na het laatste pleidooi beslist over schuld of onschuld en daarna over straf en boete. In tegenstelling tot beroepsrechters zal een volksjury niet weken of maanden nadenken om tot een oordeel te komen. Geen snellere rechtspraak dan die van het Hof van Assisen. Het was het adagium waaraan iedereen zich hield, omdat volksrechtspraak verondersteld werd zo snel mogelijk na de feiten te gebeuren. *‘De hoogmis van justitie’*, zo staat het in boeken, in de oude spelling. Ik heb nog mee de gouden jaren beleefd, waarin er bijvoorbeeld minder dan een jaar zat tussen een moord en de uitspraak van de volksjury.

Naarmate bij justitie de kwaal van de ondoeltreffendheid

begon te woekeren – deels door moedwilligheid en onkunde, deels door besparingen – duurde het almaar langer voor een dossier voor het Hof van Assisen werd gebracht. Gedurende enkele jaren werden zelfs geen dossiers meer naar een volksjury doorverwezen, omdat het ‘te veel kostte’ en ‘die mensen niet bekwaam waren’. Het Grondwettelijk Hof heeft aan dit kwalijke intermezzo op donderdag 21 december 2017 een einde gemaakt. Ik heb mijn redenen om die datum nooit te vergeten.

Tien jaar wachten, wordt dat het nieuwe normaal?

Samen met al het overige dat hier voor onze justitie moet doorgaan, is ook het Hof van Assisen ten onder gegaan. We zijn het gaandeweg normaal gaan vinden dat er vier, vijf, zeven, zelfs tien jaar gewacht wordt voor een dossier voor het Hof van Assisen kan worden gebracht. Ondertussen worden de levens bevroren van zowel de beschuldigen als de slachtoffers en hun nabestaanden. We zouden de uitdrukking ‘on hold’ kunnen gebruiken, maar ik gebruik liever mijn moedertaal: bevroren.

Wat doe je als je jaren en jaren op je proces moet wachten en niet weet hoelang je nog zal moeten wachten? Juridisch Europa vindt deze wachttijden zo erg dat de Belgische Staat voortdurend wordt veroordeeld tot geldboetes wegens het overschrijden van de redelijke termijnen. En de beschuldigen? Die worden uiteraard vrijgelaten, in afwachting. Herinner u de zaak-Julie Van Espen.

Respect, dat moet je verdienen

Van de plechtstatigheid van een Hof van Assisen is niets overgebleven, en van het respect nog minder. Dat merk je aan de

kledij waarin kandidaat-juryleden naar de uitloting komen, dat lees je af aan de houding van het publiek. Justitie dwingt niet het minste respect meer af, en heeft deze situatie zelf over zich afgeroepen.

Wat denkt u van zittingszalen met defecte of ontoereikende geluidsinstallaties die de voorbije vijftig jaar nooit hersteld of vervangen werden? Met ingezakte toiletten, meestal zonder papier? Met totaal ontregelde of onbestaande centrale verwarmingen, uitgeschakeld wegens te dure of gevaarlijk verklaarde brandstoffen?

Met het verdwijnen van de conciërges uit de vele gerechtsgebouwen, waar de deuren nu veel te vroeg worden gesloten en 'op afstand' worden bewaakt? En dan hebben we het nog niet gehad over de volksjury's, die tijdens de vele en lange pauzes niet eens meer iets te drinken of een broodje krijgen, omdat het budget 'op' is.

De spiegels van onze samenleving

Zeg mij welke processen er voor het Hof van Assisen komen, en ik zal zeggen hoe slecht de samenleving eraan toe is. Het is altijd zo geweest, en nu meer dan ooit. Het valt op dat processen over roofmoorden zeldzaam zijn geworden. Vroeger kreeg je soms de indruk dat de volksjury's vrijwel niets anders moesten doen dan roofmoordenaars beoordelen.

De kloof tussen arm en rijk was zo groot dat stelen de enige manier leek om aan bittere armoede te ontsnappen. Men stal dan bij rijke boeren of in kastelen. Als men werd betrapt, volgden de moorden om geen getuigen achter te laten. Al wie op een of andere manier bij die noodlottige diefstal betrokken was, kreeg van justitie het etiket 'roofmoordenaar', met een gegarandeerd zware straf.

Het was de tijd dat de beschuldigtenbanken vol zaten, als gevolg van een wet die het had over 'de objectieve verzwaren-

de omstandigheden? Ging je in groep stelen en viel er een dode? Dan was iedereen de facto roofmoordenaar.

Deze afschrikwekkende wetgeving heeft geduurd tot juridisch Europa er begin jaren negentig een einde aan maakte. Vanaf dan werd de stelregel die van de 'subjectieve verzwarende omstandigheden'. Bij een roofmoord moest je dan al letterlijk bloed aan je handen hebben om nog als roofmoordenaar terecht te staan. Het is ingewikkelder dan dat, maar laat ons het hierbij houden.

Roofmoorden zijn nu verloren tijd en moeite

In onze huidige samenleving is het niet meer nodig in te breken en te moorden voor geld, goud of juwelen. Mensen worden nu digitaal opgelicht en verliezen soms al hun geld door vaak jonge, digitaal vakkundige schurken, grootmeester-vervalsers.

Fraude op het internet lijkt een onuitroeibare kwaal geworden. Er wordt zelfs ietwat gelaten op gereageerd: 'Je moet maar niet zo dom zijn om in de val te trappen.'

Slachtoffers van dit nieuwe soort gewetenloze rovers worden niet meer teruggevonden met ingeslagen schedel of overgesneden keel. Hun brandkoffertjes worden niet meer opengebroken. Maar ze zijn wel al hun geld kwijt.

Deze misdadigers en hun bendes komen bij betrapping niet meer voor het Hof van Assisen. Ze hebben immers geen fysiek geweld gebruikt en het slachtoffer krijgt zelfs een deel van de schuld toegeschoven, wegens nalatigheid.

Geen gebrek aan nieuwe klanten

Er blijft voldoende cliënteel voor het Hof van Assisen. We merken een nieuw fenomeen op: het moorden om woorden, woorden die moorden.

Hier voel je aan onder welke latente spanningen wij leven, vaak zonder het te beseffen. Het vreet aan onze frustratiedrempel, zo horen we de psychiaters zeggen. We barsten uit wanneer de frustraties zich opstapelen.

Van bij het opstaan tot het slapengaan begeleiden de media ons met nieuws dat depressieve gevoelens of kwaadheid oproept. Het dagelijkse menu blijft onveranderd: politiek ingekleurde schandalen, twijfels over onze veiligheid, de onzekere toestanden rond lonen, pensioenen en werkgelegenheid. Finaal voelt iedereen zich benadeeld of bedrogen door iedereen.

Een vulkaan aan wantrouwen. Het gevolg is een vloedgolf aan moorden, kort na het laatste verkeerd gesproken of verkeerd begrepen woord. Het cliënteel van het Hof van Assisen bestaat nu meestal uit moordende familieleden, ruziemakende en doodslaande burens, verkeerd begrepen minnaars, mannen die tijdens een date woorden hoorden die ze nooit wilden horen en noem maar op. In dit boek vindt u enkele treffende voorbeelden.

Onschuldig, dat kan niet meer

Vrijwel niemand durft nog voor een Hof van Assisen beweren dat hij of zij onschuldig is, zelfs niet met de beste advocaten erbij. Tegen de logistieke overmacht en de forensische kunde van de speurders is geen feitelijk verweer meer mogelijk.

Laatste en vaak enige troef van de verdediging blijft het debat over het motief, over het waarom van doodslag of moord. Meest uitgespeelde troefkaart: scherpe woorden die sneden als messen. Verkeerde woorden die vanbinnen wonden maakten, die begonnen te etteren en ten slotte uitbarstten.

Woorden die moorden werden.

De verhalen in ons boek staan er vol van.

Gust Verwerft
Zomer 2025

© 2025 Uitgeverij Manteau / Standaard Uitgeverij nv, Franklin
Rooseveltplaats 12, B-2060 Antwerpen en Gust Verwerft

www.standaarduitgeverij.be
info@standaarduitgeverij.be

Vertegenwoordiging in Nederland
New Book Collective, Utrecht
www.newbookcollective.com

Omslagontwerp en vormgeving binnenwerk: Herman Houbrechts
Opmaak binnenwerk: Ready2Print

Eerste druk: september 2025

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden
verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand
of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch,
mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op welke wijze ook, zonder
voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Niets uit dit boek mag op enigerlei wijze worden gebruikt of gereproduceerd
voor het trainen van kunstmatige-intelligentietechnologieën of -systemen.
Dit werk mag niet gebruikt worden voor tekst- en datamining (artikel 4, lid 3
Richtlijn (EU) 2019/790).

Ondanks alle zorg die aan de samenstelling van de uitgave werd besteed, kan
de redactie of de auteur noch de uitgever aansprakelijkheid aanvaarden voor
eventuele schade die zou kunnen voortvloeien uit enige fout die in deze publi-
catie zou kunnen voorkomen.

ISBN 978 90 223 4210 7
D/2025/0034/215
NUR 740